

Postanowienie z dnia 28 września 2001 r.

I PZ 57/01

Na postanowienie sądu apelacyjnego rozpoznającego jako sąd przełożony wniosek o wyłączenie sędziów sądu okręgowego orzekającego w pierwszej instancji (art. 52 § 1 KPC) w części oddalającej wniosek, przysługuje do Sądu Najwyższego zażalenie (art. 394 § 1 pkt 10 KPC), do którego nie stosuje się art. 393¹⁸ KPC.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), SSN Beata Gudowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 września 2001 r. sprawy z powództwa Andrzeja T. przeciwko Sądowi Rejonowemu w L., Komornikowi przy Sądzie Rejonowym w L. o zapłatę, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 29 maja 2001 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

W sprawie przeciwko Sądowi Rejonowemu w L. i komornikowi przy Sądzie Rejonowym w L. toczącej się przed Sądem Okręgowym-Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, powód Andrzej T. wniósł o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Okręgowego. Wniosek ten na podstawie art. 52 § 1 KPC rozpoznał Sąd Apelacyjny w Rzeszowie jako sąd przełożony nad sądem, w którym sprawa się toczy. Postanowieniem z dnia 29 maja 2001 r. [...], Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyłączył od rozpoznania sprawy następujących sędziów Sądu Okręgowego w Krośnie: Grzegorza G., Zbigniewa D., Artura L., Romana S., Stanisława S., Bogdana T. i Ryszarda W., a w pozostałym zakresie wniosek oddalił. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny uznał, że istnieją podstawy do wyłączenia sędziów, którzy w oświadczeniach stwierdzili istnienie pomiędzy nimi a jedną ze stron procesu, stosunku osobistego o jakim stanowi art. 49 KPC. Sąd Apelacyjny przyjął, że brak jest podstaw do

wyłaczenia pozostałych sędziów Sądu Okręgowego w Krośnie, gdyż powód nie wykazał, aby między nimi a jedną ze stron zachodził stosunek osobisty określony w art. 49 KPC oraz sędziowie ci w oświadczeniach nie wskazali na istnienie tej przesłanki wyłączenia. Sąd Apelacyjny podkreślił, że stosunki służbowe łączące sędziów Sądu Okręgowego w Krośnie z prezesem Sądu Rejonowego w L. nie mogą być utożsamiane ze stosunkami osobistymi, o których stanowi art. 49 KPC.

Powód złożył zażalenie na to postanowienie w zakresie oddalającym wniosek. W obszernym uzasadnieniu zażalenia powód wywiódł w szczególności, że „istnieją dowody stronniczości i braku obiektywizmu sędziów rozpatrujących dotychczas sprawy”. Powód wskazał szereg spraw toczących się z jego udziałem przed różnymi sądami, w których uczestniczyli sędziowie Sądu Okręgowego w Krośnie. Jako tych sędziów powód wskazał Artura L. i Zbigniewa D. Inne wskazane konkretnie przez powoda osoby nie są sędziami Sądu Okręgowego w Krośnie. Powód uważa, że zachodzi uzasadniona obawa, iż w Sądzie Okręgowym w Krośnie „sprawa może być rozpatrywana w sposób nieobiektywny”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należało rozważyć dopuszczalność zażalenia. W tym zakresie trzeba stwierdzić, że Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpatrywał wniosek jako sąd przełożony nad Sądem Okręgowym w Krośnie, rozpoznającym sprawę w pierwszej instancji, gdyż Sąd ten nie mógł rozpoznać wniosku z powodu braku dostatecznej liczby sędziów (art. 52 § 1 KPC). Sąd Apelacyjny w Rzeszowie orzekał więc w zastępstwie sądu pierwszej instancji (por. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1972 r., III CZP 76/71, OSNCP 1972 r. z. 9, poz. 152 i uchwała z dnia 6 marca 1998 r., III CZP 70/97, OSNC 1998 r. z. 9, poz. 132). W takiej sytuacji postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w zakresie oddalającym wniosek o wyłączenie sędziów podlega zaskarżeniu na podstawie art. 394 § 1 pkt 10 KPC (por. uchwała z dnia 11 marca 1968 r., III CZP 12/68, OSNCP 1968 r. z. 11, poz. 180; Sąd Najwyższy w składzie orzekającym nie podziela odmiennego poglądu wyrażonego w postanowieniu z dnia 7 czerwca 1991 r., I CZ 9/91, OSP 1992 r. z. 4, poz. 100 z glosą W. Broniewicza). Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania zażalenia na podstawie tego przepisu jako sąd drugiej instancji, a nie na podstawie art. 393¹⁸ KPC. Nie mają więc zastosowania szczególne wymagania art. 393¹⁸ KPC co do dopuszczalności

zaskarżenia i trybu wniesienia zażalenia. Zażalenie powoda należy więc uznać za dopuszczalne.

Jest ono jednak nieuzasadnione. W szczególności prawidłowo wywiódł Sąd Apelacyjny, że przesłanką wyłączenia sędziego na wniosek strony jest istnienie między nim a jedną ze stron (jej przedstawicielem) stosunku osobistego tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 49 KPC). Z takim stosunkiem nie może być utożsamiany stosunek służbowy (czy inny stosunek prawny) łączący sędziego ze stroną, jeżeli nie ma on charakteru stosunku osobistego (por. postanowienie z dnia 23 września 1965 r., II PO 5/65, NP 1966 r. nr 4, s. 525; postanowienie z dnia 12 października 1971 r., I PO 18/71, OSNCP 1972 r. z. 3, poz. 60; postanowienie z dnia 26 sierpnia 1994 r., I CO 40/94, OSNC 1995 r. z. 1, poz. 19; postanowienie z dnia 26 marca 1997 r., III AO 5/97, OSNAPiUS 1997 r. nr 24, poz. 502; wyrok z dnia 15 czerwca 1999 r., II UKN 3/99, OSNAPiUS 2000 r. nr 17, poz. 664). Subiektywne przekonanie powoda o braku bezstronności wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w Krośnie nie może być uznane za wykazanie przesłanek art. 49 KPC, zwłaszcza jeżeli nie uznają oni ich istnienia w oświadczeniach złożonych na podstawie art. 52 § 2 KPC, a nadto sędziowie wskazani przez powoda w zażaleniu zostali wyłączeni od rozpoznania sprawy (por. uzasadnienie postanowienia z dnia 7 września 1994 r., I PO 10/94, OSNAPiUS 1995 r. nr 4, poz. 56).

Z tych względów zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 w związku z art. 397 § 2 KPC.

=====